

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

UKRAINIAN LABOR NEWS

Address: The Provincial Library
Cor. Pritchard Ave. and McG
Winnipeg, Man., Canada

Address:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

PIK VI.

Ч. 3.

СЕРЕДА, 9. СІЧНЯ 1924.

WINNIPEG, MAN.

WEDNESDAY, JANUARY 9th, 1924.

No. 3.

VOL. VI.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ВИЗНАЄ РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

ЛОНДОН, 7. січня. — "Навіть в найбільш ворожих кругах тепер загально прийнято, що визнання де-юре російського правління Великою Британією є певне".

Таку заяву зробив представник американської пресою агенції Чарльз Тревел'ян, який буде правдоподібно членом першого кабінету Рамсея Мак-Доналда, коли король покине його сформувати правління. Тревел'ян сказав далі так:

"Є дуже можливим, що одним з перших актів робітничого правління буде визнання російського союзу".

Можливість визнання де-юре Росії Великою Британією і відновлення повних дипломатичних зносин за робітничого правління вже має свій вплив на рішучі європейські правління.

Будуть убігати один перед другим.

Є ознаки, що вневдовзі інші держави будуть старатися о те, щоб не допустити Англію, аби вона скористалася більшим як їй належить з отворення російських ринків.

Переговори Італії в справі закінчення торговельного договору з Росією є цікавито укінчені. Сподіється, що прем'єр Муссоліні оповістить про визнання де-юре російського правління.

Одну з головних темок на програмі конференції заграничних міністрів "малої антанті" (Югославії, Чехословаччини і Румунії) в слідує середі в обговорення повного визнання Росії, предмет, над яким Югославія і Румунія вели недавно переговори.

Многі держави вже наважились дипломатичні зносини.

Німеччина, Польща, Туреччина і балканські держави вже наважились прийняти дипломатичні зносини з Росією.

Опозиція французького президента Мілерана є тепер головною перешкодою до наважання франко-російських зносин, однак панує впевненість, що так скоро, як Франція буде заперена, що Велика Британія має намір визнати Росію, опозиція Мілерана зникне.

Як що Франція визнає Росію, Бельгія піде її слідом.

А. Г. Маршалл, який їздив до Росії від британських компаній, заявив нині, що контракти на суму 100 мільонів фунтів стерлінгів чекають на формальне визнання Росії Великою Британією.

СОВІТЬСЬКА МІСІЯ В ПАРИЖІ ПЕРЕДЕ ДО ЛОНДОНУ.

ПАРИЖ, 7. січня. — Тут повідомляють, що в близькій будучності ціла російська союзна торговельна організація в Парижі буде перевезена до Лондону.

Причиною такого кроку Союзу є те, що французський цивільний трибунал видав недавнє рішення, в якому сказано, що так як Франція не визнає союзу, акти союзу не мають в Франції легальної правосильності, а в наслідок того добра націоналізовані Союзу, о скільки це відноситься до французських законів, все ще є власністю оригінальних власників.

ПОВСТАНЦІ УБИЛИ СОЦІАЛІСТА-ГУБЕРНАТОРА.

ВАШІНГТОН, 5. січня. — До Вашингтону наспіли відомости, що мексиканські повстанці, сторонники де-ля Гуерти, страляють соціалістичного губернатора Юкатану Феліпе Карріля і цілий його штаб.

Каррілю був дуже популярний серед селян своєї провінції. Він був найліпше відомий через реформи, які він перевів. Він був першим провінційним губернатором, що сконфіскував велику земельну площість і передав її селянам.

Під його управою заведено в Юкатані кооперативну торговельну систему, а шкільна система Юкатану, яка перед його приходом до влади була найслабшою в Мексико, розвинулася скоро.

Каррілю був губернатором Юкатану більше як рік перед вибором Обрегону президентом.

Відомости про страчення Карріля, які наспіли до мексиканської амбасаді, кажуть, що разом з ним страчено 10 його сторонників.

ВІСТКА ПРО УБИВСТВО ПОТВЕРДЖЕНА.

МІСТО МЕКСИКО, 5. січня. — Видана нині урядова заявка каже, що страчення соціалістичного губернатора Юкатану Феліпе Карріля є потверджене. Губернатор зівстав убитий повстанцями в Меріда, в Юкатані.

ОБРЕГОН ПЯТНУЄ ЗАМОРДОВАННЯ КАРРІЛЯ.

ВАШІНГТОН, 6. січня. — Тутешна мексиканська амбаслада отримала від президента Обрегону депешу, в якій він остро п'ятує замордовання Феліпе Карріля, соціалістичного губернатора Юкатану. Цей комунікат Обрегону був надрукований в Мексико. В своїй відозві президент каже:

"Замордовання Феліпе Карріля приносить домам пролетаріату смуток і тисячі людських істот уронять сльози через доканання цього злочину. Де-ля Гуерта зрозуміє величезний злочин, коли отримає свій винуватий протест пролетаріату по цілм світі за замордовання Феліпе Карріля. Шляхотна кров Феліпе Карріля є свідомим апостазі де-ля Гуерти і від тепер ані він ані його сторонники не будуть пробувати фальшувати факти і заперечувати цілі свого руху".

ПОКІНЧАТЬ З ПОВСТАННЯМ В ДВОХ МІСЯЦЯХ.

МІСТО МЕКСИКО, 5. січня. — Генерал Франціско Серрано, секретар війни, заявив вчора, що правління покінчить з повстанням в протязі двох місяців. Він сказав, що в останніх пар днів не було важної військової акції з огляду на те, що правління бажав сконцентрувати свої війська на фронтах Яліско і Вера Круз, направити залізничні і приготувати все до рішучого, одночасного бою.

КОНГРЕС РОС. КОМ. ПАРТІ

МОСКВА, 3. січня. — Конгрес Російської Комуністичної Партії розпочнеться в Москві дня 15. січня. На сторінках комуністичної преси ведеться відомого часу дискусія над головними проблемами, від розв'язання яких буде залежати в

ФРАНЦІЯ ЗАХОПЛЮЄ ЄВРОПУ ПІД СВІЙ ВПЛИВ.

ЛОНДОН, 6. січня. — Очи європейських державних мурів є звернені тепер на Білгород.

В середу розпочнеться там конференція заграничних міністрів "малої антанті" — Чехословаччини, Румунії і Югославії — яка може мати далекосяглі наслідки.

"Будучи скликаною так скоро після закінчення Францією спеціального договору і союзу з Чехословаччиною і пороблення нею заходів для уделення Польщі, Румунії і Югославії великих кредитів на закуплю зброї і амуніції, — конференція "малої антанті" уважають лише іншим, але важним кроком в напрямі організації Європи після французької війни.

Нинішні інформації з Білгороду кажуть, що є велика можливість, що Франція закінчить з Румунією і Югославією договори подібні до того, який вона заклочила з Чехословаччиною.

ПЕРЕГОВОРИ РАД. СОЮЗА З РУМУНІЄЮ.

ВІДЕНЬ, 3-го січня. — В Зальцбургу, в Австрії, розпочнеться 15. січня переговори між Радянськими Республіками і Румунією. Провід над радянською делегацією обійме Черчилль, над румунською Діманді, який був делегатом Румунії на конференції в Лозанні.

Як доноситься, румунське правління заявило готовність наважити дипломатичні і торговельні зносини з Радянськими Республіками під усіляким, що вони згодяться на затвердження теперішньої границі Румунії, іншими словами, коли вони згодяться признати Бессарабію Румунії. Другим домаганням румунського правління є зворот румунського державного фонду, який під час інвазії німецьких військ на Румунію був перевезений з Бухарешту до Росії. Як домагання поставити радянське правління, яке не дає ще своєї згоди на прилучення Бессарабії до Румунії, є покищо невідомим.

МАСОВЕ АРЕШТОВАННЯ КОМУНІСТІВ В РУМУНІІ.

БУХАРЕШТ, 3. січня. — Румунські влади переводять масове арештовання комуністів. Поліція вела на слід тайної комуністичної організації, яка стояла в тісних зносинах з болгарськими комуністами. Оділком цієї організації було Місто Базарджик в Добруджі.

Підчас ревізії в помешканнях двох провідників цієї організації найдено склади з оружжям і амуніцією та кореспонденцією, яка виявила їх зв'язок з комуністами в Болгарії. Багато осіб арештовано.

В МЕКСИКО КОНФІСКУЮТЬ ЗЕМЛІ ДІДІЧІВ.

САН АНТОНІО, Техас, 31. грудня. — Відомости з Мексико кажуть, що мексиканське правління видало декрет в справі конфіскації великої земельної площості в північній Мексико. Будуть сконфісковані тисячі акрів землі, яка належить переважно до Американців.

В МЕКСИКО КОНФІСКУЮТЬ ЗЕМЛІ ДІДІЧІВ.

САН АНТОНІО, Техас, 31. грудня. — Відомости з Мексико кажуть, що мексиканське правління видало декрет в справі конфіскації великої земельної площості в північній Мексико. Будуть сконфісковані тисячі акрів землі, яка належить переважно до Американців.

Концесії на землю були надані мексиканським правлінням в 1881 р. під усіляким, що концесіонери займуться її uprawою. Теперішня конфіскація оправдується тим, що земля не є управлена, а тимчасовим правлінням прислуговує право віддання концесії за невиконання умови.

Е. ВЕНІЗЕЛОС ПОВЕРНУВ ДО ГРЕЦІЇ І ЗАХОРИВ.

3 Атен доноситься, що бувший грецький прем'єр Венізелос повернув 4. січня до Греції.

На другий день, себто минулої п'ятниці, він зівстав вибраний президентом національного зібрання. Після цього він нагло захорів.

В наслідок своєї хороби Венізелос зрештитував з лідерства партії, яка тепер прийшла до влади в краї. Його сторонники настоюють однак, щоб він не відказався від провду в партії і від сформовання нового правління.

Судьбу династії в Греції вирішить народне голосування. Однак горничий республіканці кажуть, що навіть як би голосування завилось за монархію, то вони не допустять до цього, — щоб до Греції повернув король.

В БЕРЛІНІ ЗЛЮКАВТОВАНО 130.000 МЕТАЛІВЦІВ.

БЕРЛІН, 4. січня. — З огляду на те, що металеві робітники в Берліні не хотіли згодитися на пропонувану знижку платні, фабрики злюкавтували вчора в тій індустрії 130 тисяч робітників. В наслідок цього в Берліні стоїть дармо 100 фабрик.

СТРАЙКИ І ЛЮКАВТИ ПО ЦІЛІ НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН, 3. січня. — Боротьба між робітниками і індустріальними в Німеччині відзначається тепер рядом страйків і люкавти в різних галузях індустрії.

Підчас коли робітники домагаються підвижки платні, індустріальні не лише що не сповняють їх домагань, але навіть, стараються ще обнизити теперішню платню.

Перші вишшли на страйк металеві робітники в Берліні, які належать до найбільш радикальних робітників в Німеччині. За ними слідували друкарські робітники. Страйки поширилися на різні галузі індустрії в цілій Німеччині.

Рівночасно застроється ставові соціалістів супроти правління Маркса, яке звело свободу преси до мінімуму. Протязом останніх днів німецькі військові влади закрили ряд соціалістичних часописів за критику німецького правління.

Провідники соціалістичної партії звернулись з протестом до Еберта і Маркса, грозячи поваленням правління, коли воно не заперестане репресій.

В МЕКСИКО КОНФІСКУЮТЬ ЗЕМЛІ ДІДІЧІВ.

САН АНТОНІО, Техас, 31. грудня. — Відомости з Мексико кажуть, що мексиканське правління видало декрет в справі конфіскації великої земельної площості в північній Мексико. Будуть сконфісковані тисячі акрів землі, яка належить переважно до Американців.

Концесії на землю були надані мексиканським правлінням в 1881 р. під усіляким, що концесіонери займуться її uprawою. Теперішня конфіскація оправдується тим, що земля не є управлена, а тимчасовим правлінням прислуговує право віддання концесії за невиконання умови.

РЕЗИГНАЦІЯ ДОМІНІЯЛЬНОГО МІНІСТРА ЮСТИЦІЇ.

ОТТАВА, 3. січня. — Сер Ломер Гвін, доміняльний міністер справедливості, резигнував зі свого уряду з огляду на лихе здоров'я. Після нинішнього засідання кабінету прем'єр Кінг оповістив, що резигнація зівстала прийнята і входить сейчас в життя. Хто буде наслідником Гвіна, ще не оповіщено.

Лист Гвіна, в якому він оповістив про свою резигнацію, був датований 31-го грудня 1923 року. Відповідь прем'єра Кінга на лист уступившого міністра мала вчорашню дату.

ЛАПОІНТ ЗАСТУПНИКОМ МІНІСТРА ЮСТИЦІЇ.

ОТТАВА, 5. січня. — Оповіщено урядом, що уряд міністер справедливості буде сповняти Ернест Лапоінт, теперішній міністер маринарки і риболовства. Це не значить однак, що Лапоінт обійме цей уряд на стадо. Дійсний міністер справедливості буде назначений пізніше.

ПРОЦЕС ПРОТИ КОМУНІСТІВ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 31. грудня. — Німецька державна прокуратура ввела до найвищого суду в Лейпцігу акт обвинувачення проти редактора соціалістичної газети в Франкфурті "Фольксштіме" Квінта, обжаловуючи його о зраду держави.

Акт обвинувачення закладає йому, що він подаючи в часописі інформації про рух уружених фашистських відділів в Баварії допустив зради держави, бо "уділявав заграничним державам інформації, шкідливі для Німеччини".

Обвинувачення проти Квінта є лише вступом до шлоного ряду процесів проти соціалістів і комуністів, обжалованих о зраду держави. Загальне число обвинувачених доходить до 1.200. Розправа проти них відбудеться перед найвищим трибуналом в Лейпцігу.

Соціалістична і ліберальна преса добуває в цих процесах тяжкий удар для республіканських установ. Вона представляє повне обвинувачення як замах на право свободи слова і преси, забезпечене Ваймарською конституцією.

"БАТЬКОВА КАЗКА".

Старанням Відділу Женщин Робітничих при Стів. У.Р.Д. у Вінніпегу, була виставлена в суботу 5. січня 1924 під режисурою т-ки А. Василювої, драма І. Тобілевича "Батькова Казка". Вистава пройшла з добрим успіхом і на особливу увагу заслуговує гра талановитої і дбайливої т-ки Г. Грабчук, а також т-ки Колісничкової. Мала т-ка Зоя Капусняк виявилася дуже добре в ролі панського козачка.

З аматорів на перше місце вибився своєю природною грою т. Перуняк в ролі Пилипа, а за ним й т. Демків, Василя, Гулька і Матейчук.

Хоч сама драма стара і місцями нудна, але робітничі аматори і аматорки доложили всіх сил, щоб випала вона добре. Мимоволі доводиться замітити, що Драматично-Співачий Гурток при У.Р.Д. у Вінніпегу з кожною виставою поступає вперед і чимраз глибше розуміє велике значіння робітничого театру у вихованню широких робітничих мас.

ІТАЛІЯ МАЄ ПОВЕРХ З МІЛІАРДИ ДЕФЦИТУ.

РИМ, 4. січня. — Як виказує бюджет за 1922—23 рік, Італія мала в тім році 18 мільярдів 803 мільони лір приходу і 21 мільярд 832 мільони лір розходу; дефіциту було 3 мільярди 29 мільонів. (Ліра вартує на біржі 193 центів.)

ВИСТАВА РЕВОЛЮЦІЇ В КИЇВІ.

В одному з будинків софійського собору в Києві відкрито "Виставу революції". Зібрано там всієї рочи, які мали щонебудь спільне з революційним життям. Є там між іншими підпольна друкарня, якої уживали революціонери в боротьбі з царатом. Найбільшу увагу звертає на себе карета, якою через 10 років возили засуджених на смерть революціонерів з тюрми до місця страчення.

Українська робітничая преса, це ознака сили і свідомости робітництва. Памятайте про Пресовий Фонд і відновлення передплати!

КІЛЬКО ДРУКУЄ ПОЛЬЩА ДЕННО МАРК?

ЛЬВІВ, 16. грудня. — Від 20 листопада м. р. друкує Польща денно півтора біліона марок п. Кидуючи в обіг таку масу паперу спричинює вона звужку всіх чужих валют і спадку польської марки. І тому не видно кінця. В Німеччині вже перестали друкувати німецькі банкноти а в Польщі щойно забираються до цієї роботи. Досі маємо одні мільйони, в короткому часі появляться вже 10-мільйонні банкноти, а через місяць — ще й до мільярдних банкнотів.

МІСЯЧНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ У.Р.Д. В ВІННІПЕГУ!

Подається до відома всім членам відділу Українського Робітничого Дому в Вінніпегу, що місячні збори відділу відбудуться в неділю, 13. січня о год. 2.30 по полудні в Укр. Робітничім Домі.

Обов'язком кожного члена відділу побути на ці збори, позаяк є важні справи до погодження. Заряд.

УВАГА! ПЕРШИЙ РАЗ В ВІННІПЕГУ! УВАГА!

ДРАМАТИЧНО-СПІВАЦЬКИЙ ГУРТОК ПРИ ВІДДІЛІ СТВ. УКР. РОБ. ДІМ

— відограє —

В СУБОТУ, ДНЯ 12-ГО СІЧНЯ 1924 Р.
В УКР. РОБІТНИЧИМ ДОМІ В ВІННІПЕГУ
народну драму в 5-ох діях з танцями і співом
Вол. Мартиневича

ПЕРЕЛЕСНИК
або
САТАНА

Зміст драми представляється так: Іван Довгоногий, багатий господар на селі, здобув своє багатство завдяки вихованцеві "Перелесникові"; все що він робить йде йому гладко, бо "Перелесник" йому помагає, а ті, що мають щонебудь до діла з таким багатцем, вже не мають шастя, бо "Вихованець", вірний своїмому господареві, йому лише помагає, а всім прочим шкодить. Андрій, сільський парубок що дуже схожий на "Перелесника", кохається з Катериною і має побратися. "Перелесник" і тут збиває колотечку, розбиває їхнє кохання, вдає з себе Андрія і виходить в те саме місце стрічати Катерину, де раніш Андрій ходив. Андрій бачить, що Катерина кохається з "Перелесником", на перекір їй жениться з багатим дівчиною Аною. Катерина з жалю божеволіє а вкінці кидається в ріку. На цьому основується драма "Перелесник". Штука дуже гарна.

Приходить всі якнайчисленіше.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ.
ЦІНИ МІСЦЬ: 55. 40 і 27 ЦЕНТИВ.
Тикети можна набути кожного вечера в Укр. Роб. Домі, а в день представлення при касі.

Заходом Драматично-Співачього Гуртка при відділі Стов. Укр. Робітничий Дім в Вінніпегу

— устроюється —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 13-ГО СІЧНЯ 1924 Р.
В УКР. РОБ. ДОМІ В ВІННІПЕГУ

КОНЦЕРТ

Програма концерту буде проголошена в слідуючій числі "Укр. Роб. Вістей".

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
 Winnipeg, Man.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого люду — виходить два рази на тиждень:
 В СЕРЕДУ І СУБОТУ.
 Видає Стіваришніа "Українських Робітничих Вістей".
 Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
 UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada
 Непоміщенна в газеті рукописей не звертається, хіба що дописувачеві вважно зазначити, що бажано зворути свої рукописи на случай її непоміщення та залучити поштову марку на її пересилку.

ХТО ПЕРШИЙ ВИКРИВ "РЕВОЛЮЦІЮ" В КАНАДІ?

На судовій розправі проти Українського Робітничого Дому в Порт-Артурі, Онт., що відбулася минулого місяця в Порт-Артурі, Онт., складала дуже інтересні звання свідки покаржених та "іх спільників в Вінніпегу". Звання українських "патріотів" підчас розправи в Порт-Артурі причислялися в великій мірі і до нападів "Фрі Прес" на Стіваришніа Український Робітничий Дім.

За порт-артурською газетою "Daily News-Chronicle" з 13 грудня м. р. ми подаємо повніше, як то панове "патріоти" з Порт-Віліам, ученики Стецишних і Арсеничів, старалися представити в суді українських робітників, згуртованих в Укр. Роб. Дому, як страшних загрозливих-революціонерів, що хочуть повернути Канаду до гори ногами. Ось що пише до сьогодні згадана газета в статті про судову розправу в Порт-Артурі (подаємо лише уривки з довгої статті):

"Свідки, що склали цю рани звання для оскаржуваних, заявили, що Український Робітничий Дім в Вінніпегу до-ставив агітаторів революції в Канаді і симпатиків комуністич-ної держави та вислав інструкції до радикалів в Порт-Артурі і Порт-Віліам, закликаючи їх бути готовими до надходячої революції".

Газета "Daily News-Chronicle" виразно пише, що висше на-ведену заяву зложили свідки зі сторони оскаржуваних. Це значить, що про "революцію", яку ніби-то планували викликати українські робітники, не вичитано нічого ані в "Українських Робітничих Вістях", які предано і відчитувано в суді, ані в справозданні IV. З'їзду Стів. У.Р.Д., яке також відчитувано в суді і яким так хвалилася "Фрі Прес". Дурощі про "революцію" наговорили самі свідки зі сторони оскаржуваних, себ-то українські "патріоти".

Чи диво отже, що після таких заяв свідків, які знімали під присягою, судія висловився неприхильно про оскаржуваних? А голос судії має велику вагу. І тому "Фрі Прес" засвідчив по-каликалася потім на те, що сказав судія Кеїл про Стів. У.Р.Д.

А тимчасом треба вартати, а не нормального чоловіка, що би міг наговорити таке, як ми запитували повніше з порт-артурської англійської газети.

Ось що читаємо даліше в "Daily News-Chronicle" про зі-знання свідка Ніка Врїстїноука на розправі в Порт-Артурі:
 "Нік Врїстїноук, бувший віцепрезидент Товариштва "Провітїа", зїзнав нїні рано в суді, що Колїсник, один з вініпег-ських "червоних" агітаторів, говорив таке Українцям в Порт-Віліам в лїті 1921 року: "Заберїть все, що мають капіталїсти! Візьміть в своє послїднїа всі річі а будете працювати лише 9 го-дин на день! Візьміть силою, як треба!"

Чи ці слова не звучать гарно в суді?
 А ось слухайте даліше:
 "Свідок (Врїстїноук) сказав, що радикальний елемент я-вно проповідував комунїзм, але всі мітїнгї з агітаторами відбу-валися при замкнених дверях. Ніхто, хто не був в симпатїї з ре-волюційним рухом, не був допущений на тайні зїбрання і на-ради відбувалися тихо..."

"В листопаді 1922 року скликано мітїнг "Товариштва" під радикальною контролею, на котрім Попович говорив до членів і сказав їм, що його система "робітників" (?) є така пер-фектна, що він може "за одним потїгом шнурка пустити в рух все від Галїфаксу до Ванкувера".

"Чи справозданно інших агітаторів?" — спитав п. Дав-лер (давлюк оскаржуваних).
 "Так. Я не можу сказати, хто вони були, однак вони були організаторами, що хотїли захопити всю власність капіталї-стичної класи", відповів свідок (Врїстїноук).
 "Який вплив мали ці організатори на членів?"
 "Це викликало клопїт і непорозумїння в товаришїв. Це було забурення."
 "Що спричинило це забурення?"
 "Тї промови, позаяк товариство вчїло любови і мира для людеї, а це нове говорення шкодило і впливало на членів та ослабляло товариство через спробу заставити членів при-няти іх поглядї".

"Свідок сказав, що інформація для Українців в цих мїстах над озерами приходила прямо з Українського Робітничого До-му в Вініпегу лїстовою або через особистого представника. Інші представники комунїзму приїздили з Торонта та Мон-треалу".
 Ось так говорили на розправі в Порт-Артурі українські "па-тріоти" в ролї свідків. З висше наведеного читач бачить, що "революцію" серед Українців в Канаді вїдумали не англїйські шовїністи, але такі самі українські. То лише колись англїйські загрозїлі, як ліберальний посол з Ст. Клементс, Рос, кричали на галт, що українські фермери в Манїтобї мають зброю і готу-ються до "революції". Нїні цю ганебну роботу сповняють "свої" брати Українці, більшого і меншого калїбру, одні в Ві-ніпегу, другї в Порт-Віліам та по інших мїстах.

Це все українські робітники і фермери повинні собі добре запам'ятати.

Робітники організуються по цілїм світі і лучаться в одну робітничу міжнародну армію, бо тільки в цей спосіб, з'єднані всі разом, зможемо ми змішити теперїшний капіталїстичний лад, а завести лад соціалїстичний.

Перемінити теперїшний суспїльний лад може лише робіт-нича клася, бо її перше всего до того заставляє її економічне по-ложення. Капіталїстам той лад вигідний, тому вони не ба-жають його зміни.

СЕЛЯНСЬКІ БУДИНКИ НА УКРАЇНІ.

(Вїд нашого кореспондента з України.)

Дореволюційні "Провітїа" на Радянській Україні віджили свій вік і уступили місце новим культурним інституціям, вродженним самою революцією.

Та інакше й бути не могло. Наші старі "Провітїа" носили тільки таку гарну назву, а в дійсности вони зовсім не від-повідали тим культурно-просвітним вимогам, які предьявля-ли широкї маси. Правда, ще за царських часів "Провітїа" зробили своє велике діло, та в революційну епоху, коли від всіх культурних інституцій са-мо життя почало вимагати більше ніж до революції, наші "Провітїа" показали першим, що не могли навіть в ма-ленькій степені задовольнити цих вимог часу і самі по собі зачали вимирати.

Діяльність "Провітїа" в роки революції заключалася тїль-ки в постанові аматорських спенїчних вистав, старого пре-старого репертуару, де обо-язково першу ролю відігра-вали: чарка, ковбаса і голак. Стара, старезна побутовина "малоросїїщина", яка абсо-лютно не могла нікого задо-вольнити в такі гарячі часи бо-ротьби і творчости, якими бу-ли перші роки революції.

Правда, не вина "Провітїа" в тім, що в нас не було взагалї революційного репертуару, що нас застала революція з "малоросїїщиною" та все такі вина їх в тім, що вони за пер-ші роки революції ані кроком не ступили вперед чим дока-зали свою нездатність до жи-ття, а вкінці кінців і самі себе похоронили уступачою місце новим культурним установам як то: клубам, хатам-читаль-ням, селянським будинкам.

Одною з найбільш розпо-свіджених і найбільш діяль-них культурно-освітних ін-ституцій на Україні є тепер Се-лянський Будинок. Селянський Будинок рахується тепер куль-турним центром українського села. Селянський Будинок став сею культурною інституці-єю, що обєднала в собі пер-ші революційні культурні пун-кти як то: клуби, читальні, бі-бліотеки і т. п.

В Селянським Будинку сьо-годня обєдано, сконцентро-вано все. Тут і клуб селянський для відпочинку і розваги, тут і читальня-бібліотека, тут і

театр, тут і показна вистава по сільському господарству і а-грономїчнї та політичнї курси і реферати на різні теми. Тут і кухня буває при Селянським Будинку і ще яка небудь дру-га майстерня, або млин чи о-лійниця, словом все чим живе і в чїм відчуває потребу село.

Члени Селянського Будинку розбиваються скрізь на групи і таким чином по системї клубної роботи творять окре-мі секції як то: драматична, хорова, музикальна, спортова, літературна, політична, сіль-сько-господарська і пр. Всї ті секції працюють кожна окре-мо в означенї дні і години і по черзі влаштовують уже для всіх членів Селянського Бу-динку і взагалї для селян ве-черї кожна по своїй спеціаль-ності.

Ось який круг діяльності цих нових вроджених револю-цією установ. І треба призна-ти, що наші Селянські Будинки в більшости своїй справля-ються зі своїми завданнями що день, що місяць все більше, поширюючи свою діяльність і охоплюючи найширші круги селянських мас. Правда, є ще Селянські Будинки слабї, ко-трі не встигли розвинути своєї роботи як слід та це буває ли-ше з тими Будинками, що не мають ще під собою твердої матеріальної основи як то: яке небудь підприємство (млин, о-лійниця, майстерня, або сад, огород, посївна площа як фонд і т. п.) Та тепер вже всі Селянські Будинки стараються підвести під свою культурну роботу тверду матеріальну ос-нову. Ясно, що при домонозї органів Радянської влади їм це вдається і без сумніву в найближчїм майбутнї наші Се-лянські Будинки стануть центрами культурними центрами серед широких селянських мас, центрами культури, якими не зможе похвалитися ані одна з "висококультурних" буржуаз-них держав.

Селянські Будинки здобули вже собі популярність на У-країні. Біля них гуртується селянська маса як дорослих так і молодї, а таїже і сільська інтелїгенція, котра знаходить собі тут широке поле діяль-ности.

Іван Тїлїчук.
 Мелітополь, 5. XII. 1923.

"БОЛЬШЕВИКИ БРЕШУТЬ"

Під таким наголовком во-линська "Селянська Доля" пи-ше:
 Яка би тільки не наспїла ві-домість зі Сходу, а говорила цюсь доброго про тамошні у-мовини — це брехня. Що би не сказали большевики — брешуть. В чїм це було інтерес-но — то вони робили це свїдомо, а яке рїшення — то просто, не маючи можливости перевіри-ти якогось факту, звикалась з тим, що — брешуть". Це штучно вироблене недовірї до Сходу було головною причи-ною, що навіть ми, що найбіль-ше зацікавленї в життю на Сходї, бо там є головний пень нашого народу, не змогли уви-нити собі дійсности, не могли сїдкувати за розвитком подїї і тамошнїх життєвих умов. І доперва в шестї роцї істно-світвий радянської влади, коли свїтовий капїтал переконався остаточно, що всі його заходи на знищення влади пролетарїв на Сходї не можуть до нічого довести, ми чуюмо, що анти-большевицька пропаганда в Англії і Америцї — це "девять десятїх дякого сплетення фал-шивї, ігноранції і ошуканств". Признаються, бо мусять при-знатися. Життя робить своє, а факти шораз більше дока-зують, що на Сходї виростає новий велетен з яким свїт му-сить рахуватися.

Останні роки — це роки фї-нансової кризи в багатьох ав-стрийських золотих монет по 20 ко-рон кожна) порохували упро-щенням способом, через вїло-ження на розмїрїм-квадратї стола. Піся цього, на дуже делїкатній вазї, що важить з точнїстю до одної долї, пере-

насмїхались; — брешуть боль-шевики. Радянська влада не багато робила собі з того, як на неї хто дивиться. Але, коли треба було увїйти в свїт зі своїми грїшми, то вона показала свїтовї свою "брехню". Чужоземнї дипломатичнї представникнї відїдали дер-жавний банк в Москві. Що во-ни там побачили, описує рос-часопїс "Время", що виходить в Берліні (ч. 279):
 "На долїннїм поверху були оглянутї рисовальнї й нуме-рвальнї машини. Бланки чер-вїнцї і нумерїв вїкладають до Держбанку і тут автоматично нумеруються і відліскуються. Підчас огляду робота йшла повним ходом.
 З рїзавої всія група пере-рїшла до складу. Величезна, низька, з зелїним склїннїям сая заставлена майже в рїст чоловіка скринїям, мїшкам і злиткам благородних мета-лів. Одну зі скринї, по виборї дипломатів, відкрили і пере-вїрили те, що в нїй находилось згідно з описом приложеною до скринї. В нїй були золотї злитки. Всї склади займають 4 поверхи і в них хоронїться на 96 мїліонів золотих карбован-ців обезпечення.
 Зї складів пішли до кімнати рахівничої і для розважування. Один з мїшків, взятїй зі скла-ду, відкрили і його вїстїми-сть (тисячу кружків австрїй-ських золотих монет по 20 ко-рон кожна) порохували упро-щенням способом, через вїло-ження на розмїрїм-квадратї стола. Піся цього, на дуже делїкатній вазї, що важить з точнїстю до одної долї, пере-

ПЕРЕГОВОРИ РУМУНІІ З С.С.Р.

Зї звичайною безсоромнї-стю боярського правїтельства звїстїли пресовї правїтель-ственнї органи в Букарештї, що представникнї російського й українського радянського правїтельства ведуть торго-вельнї переговори в Тїрасполї з румунською делегацією. Як і всі важнїї подїї так і хїд цих переговорів Румунї скри-вають в тайнї. Мїністер загра-ничних справ Дука сказав тїль-ки, що прїївїд до цих перего-ворів дади радянські урядї і більш нічого.

З певним соромом муснїть правїтельственнї органи при-знати, що тї переговори дій-сно ведуться. Шо-ж в тім див-ного навіть при боярській без-соромности. Вони-ж вже стїль-ки разів похоронили Радянсь-кї Республїки, стїльки разів твердили, що в Москві й Кїївї самї хїлкі трупи, так що вїстки про переговори з тими "трупами" муснїли видатися ду-же дивними.

Орган мїністра заграничних справ пробує вже оправдувати правїтельство, що воно поча-ло переговори зі зневажливи-м ворогом. Він казує на це що союз С.С.Р.Р. заклучив вже великі торговельнї заволо-дення у союзнїкнї, Францїї та Англії, має з ними навіть дї-пломатичнї зносини, отже й Румунїї муснїть увїйти на нї-ший шлях відносно свого великого сусїда.

Мимо усіх брехонь поши-ренїх газетами, мимо усіх ві-сток і заряджень боярського правїтельства неможливо бу-ло однак затїти факту, що Румунїї кінченю потребує мирних взаїмовідносин з Ра-дянською Росїєю та Україною. Господарська єднїсть, яка пе-ред вїбухом вїїни держала в куїтї Бесарабію з прочими ча-стями України, національна єднїсть, що вїже більшю ча-стїну населення Бесарабії з на-селїннїм України — це все не дається усунути з дороги. Пнть дїї вїйсвоковї дїктатури бо-ярів в Бесарабії не могли цеї єднїсти знищити, а навіть по-природнїй колючности вона тим сильнїше проявилася.

Так отже сталося, що з ча-сом не тільки симпатїї вели-ких повенелїх мас робїтнїкнї і селян, але й свїдомї ін-тереси румунського промислу і торговлї домагалися устано-влення мирових і нормальних взаїмовідносин. Тому давнї-ся чути все більше вїертї до-магання з буржуазнїх кругів, що домагалися вїдїїти тор-гвельнїх зносин з Радянськими Республїками. Радикальнї прес-овї органи капїталїстїв, в пер-шїй мїрї букарештанськї "Аде-верул" і "Дїмїяна" домагали-ся вже від давна нової оріє-нтації відносно С.С.Р.Р. Бояри й їхнє правїтельство стоять як звїсно в тісному фїансово-му звязку в великими банка-ми, отже бажання й впливи тих кругів не остали без успі-ху.

Мимо всієї ненавистї, мимо всіх істинствених побувань, вїдуваннїх боярами, закляти-ми ворогами всякого поступу й пролетарїату, були вони змущенї почати переговори з радянськими представникми. Тї переговори обмежили в першїй мїрї тільки до осцїв-нїх питань, управлїннїя гра-нїцї, плавби по Днїстрї та гра-нїцї прямої торговлї товара-ми. Правїтельственна преса підчеркує навіть виразно, що ходить тут тільки о звичайнїй вїмінїю торговлю, при чому

вїрїли вагу злитків, взятїх з вїбраної скринї.
 Повернувши до головного будинку, в кабінетї з незгора-емими шафами перевірили чу-жу валюту і золотї запаси ще не заанї на склад. Тут відкрили двї шафи на вїбір. В першїй були англїйськї й американсь-кї банкноти на-суму 24 мїл. золотих карбованцїв, а в дру-гїй — золотї злитки й мїшки з рос. золотими монетами старо-го зразку. Один з мїшків, що вміщав 2 тисячї пнтьнаїть карбованцїв імперїалїв, відкрили й оглянули.
 Н.Н. Кулєтер, мїж иншим, по-яснив гостям, що оглянутїй нїмї золотїй фонд є фондом Держбанку і не має нічого спільного зі золотим фондом Наркомфїна С.С.Р.Р., що бага-то разів його перевищає. Крім того було замїчено, що хоч по закону обезпечення червїнцї належить в розмірї 25 від-сотків — в дійсности червїнец обезпечений Держбанком в розмірї 50 відсотків".
 До цього поясненнї, здається не треба. Не дивнїця, що чер-вїнец збагачується шораз то більшими симпатїями свїтово-го капїталу.

Румунїя вивозила би вино, сукно, одяги й лєн, а за те о-держала би з України цукор і мїнеральнї продукти. Смирнї-нї читачї боярських часопїснїх нехай дїм заспокоїться. Це-ж не є дипломатичнї взаїм-вїдносини, нема чого боятися, що большевїцькї агїтатори і на будуче не зможуть дїстати-ся до краю боярїв. З Радянсь-кими Республїками справлї переговорюється, але їхнього правїтельства не визнається.

Ясно, що цілі союзного ра-дянського уряду є инші. Він хоче і відносно до бояр вїїйти на шлях мирових зносин, не полишаючи однак на боцї спїрних питань. Вже навіть по-вїдомляють про перерву в пе-реговорах в Тїрасполї з тої причини, що радянська деле-гація виставила домагання не-прїємнї боярам. Президент ру-мунської делегації Манту по-вїдомив безпроволочно раду мїністрів про ці умови, іх предложено навіть кородеви. Радянськї уряд домагаться іменю утворення конзуляту в Букарештї, який разом з та-ким самим румунським у Мо-скві полагоджували би пита-ння торговлї. Нічо краще не до-казує дійсних намірїв радян-ського уряду, що він хоче у-творити нормальнї вїдносини і закнїчити дотеперїшний стан з Румунїєю. Іза тих домагань вїйдуть на як ватак і дїйснї наміри боярїв. Коли вони дій-сно хочуть нормальних миро-вих зносин з Радянською Ро-сїєю й Україною, тоді прїїй-муть вони спокїйно тї дома-гання, коли-ж переговори бу-ли тільки грою, мїднем очей власної публїчної опїнії, тоді теперїшня їхня постанова ясно це виказує.

Боярськїй уряд прїїпертий тепер до стїїни. Він не дає ні-яких вїсток про вїглядї пере-говорів і про даліше їх ведін-ня.
 Про дїйснї наміри Братїяну та його помічникнї кожнїй ду-маючий чоловік давнїм до-знає. Під натиском неєї можливости розвїдати госпо-дарськї проблеми, під напо-ром самих буржуазнїх кругів, які вїсвїжують нормальнї тор-говлю з Рад. Республїками життєвою колючнїстю для Ру-мунїї, муснїли вони почати пе-реговори. Але в дійсности бо-яться вони всїяких зносин з Рад. Республїками. Вони бо-ються єдиної влади працюю-чих мас, як чорт кадила. Вони бояться не тільки вїйсвоковї могутности Рад. Республїк, во-ни бояться навіть власних по-венеелїх мас, які мимо вся-кого утїску живуть.

Деякі буржуазнї газети не-раз вже вдучно повідомляли, що при переговорах не да-дуться омїнути такі спїрнї пи-таннї, як визаннїя радянсько-го уряду та управлїннїя бесарабського питаннїя. Намір бояр по просту промовчати ці життєво важнї питання муснїть бути удаременим. Бояри мож-уть покликатися тїльки на багнети, не можуть тих спїр-них питань мирно розвїзати. Іх єдиноким середником є во-єнна дїктатура, нормального стану вони не можуть зещїти.

Тому у нас мало надїї на по-розумїння Рад. Республїк з правїтельством боярїв. Все-ж такі симпатїї працюючої клас-и а також і багатїх селян є з повним порозумїннїям з Рад. Республїками, навіть і капїталї-сти в краю бажують упра-вдїннїя дипломатичних зносин мїж обома країнами, що

би розвинути свої інтереси, а-ле воєнна дїктатура малої групи скорумпованих боярїв, що стоять на службї францу-ського імперїалїзму бажує радше з давним ворогом, — Мадярщиною Гортїя заклучи-ти мир проти спїльного воро-га: працюючих мас, чим поро-зумїтися з правїтельством ро-бїтнїкнї і селян.

РУХ КУЛЬТУРИ.

Американськї ученї в остан-нїх часах поважно зацікавил-ся минулим Америци. Наука збогатилася цїлим рядом цїн-них відкрїтї, які освїчують нам життя старинних Амери-канцїв, що замешкували так званїй "Новий Свїт" довго до народження Христа.

Сьогодняшнїй степ Юкатан (в Мексїку) і пограничнї територї його в центральнїй Амери-цї, були центром високої культури ще тоді, як в мїсцї сьогодняшнього Парижа, Берлі-на і Лондону прїстїялася бо-лото і лїси. Та бродили дїкї люде одженї в звїрчї шкурї. Недавнї роскопн землї в сте-пах Юкатан і Гондурас відкри-ли розвалини давних храмів, величавих громадських буди-нків і т. д. З глибоки вїків перед здивованими вченими виступила багата культура, що часто пригадує кращї риси античної Греції, старинного Єгїпту і историчного Риму.

Недавно професор Гарвард-ського університету Шїндаєн, по довгих обчислїннїх від-крїв, що календар старинних мексїканцїв степї Юкатан (так звана маянська ера) точнїший, як сьогодняшнїй календар, я-ким ми послуствуємося і який має одну помилку: недостачу одного дня. Вїяєньность та-кож, що старинним Американ-цям була вїдома десятична си-стема в той час, як старї Гре-кї і Римляне вїявляли менше точнїх і дуже простих систем. В Європї десятичну систему завели Араби.

Старинна американська ку-льтура процвітала на протїзі двох тисяч лїт з кїрїнем вїрвнїа і змелї з лїца землї білі люде, що прїїїшли з Євро-пи. Еспанськї інквізитори-мона-хи, прїїїшли з вогнем і мечем по цївчїних землях Юкатану, Перу і Гондурасу. Заманені зо-лотом і иншими нечуваними багачтвами, люде тї прикрива-ючись хрестом, знищили ку-льтуру Америци.

Культури прїїходять і від-ходять. Культура — це безна-стїтнїй рух. Скїльки їх похо-рено в пїтїмї минулих сто-лїть? Довгими віками збира-ються кращї зуслала людських умів в єдиному мїсцї. Як магнїт, прїїтягає така країна цївїт і краєу сусїднїх країн і нацїї. В кїнцї — пїшно розвітаєть-ся і таким способом творить-ся цїла исторична ера.

Вїдавнїши свою долю в скарбїцїно загального посту-лу, країна слабїє і замирає, або гине від удару чужого-на-сидного кулака. А денбудь на другому кїнцї земської кулі молодї нацїї підїмає голову і центробрїжнї силї культури стремлять в нове мїсце.

З Кїтаю в старинну Амери-ку і в Індїю, з Індїї в Єгїпет, з Єгїпту в Грецію, з Риму в ма-вританську Еспанїю, з Еспанїї в середню Європу і Англію, вїд-ти в сучасну Америку. А далї? Куди-ж їде культура? Пї доро-га замїтїа сьогодня туди, де зустрічаються Захїд і Схїд — в Австралїю і Япунїю. Невїдомі-ми шляхами культура прїїй-шла, проходить і буде йти і йти по землї. В її поступї — вїчнїй рух людської думки. В її походї — краса. К. С.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
 одиноку українську робіт-ничу газету в Галичинї
"ЗЕМЛЮ І ВОЛЮ"
 Виходить раз на тиждень.
 Передплата для Канади і Зауч. Держав \$2.00 річно.
 Гроші посылати в регїстрованим листї на адресу:
"ZEMLIA I WOLIA",
 Lwiv (Lemberg),
 ul. Ruska 3, East Galicia.

РАДЯНСЬКІ РЕПУБЛИКИ В 1923 РОЦІ.

(Огляд написаний спеціально для "Укр. Роб. Вістей").

XI.

МОСКВА — ХАРКІВ.

На Курській вокзалі потяг стоїть цілу годину. Всі йдемо в буфет. Великий вокзал переповнений народом. Буфет-ресторан розміщений в величавій салі бушуй першокласній. Сідаємо довгими рядами до столів і наїдаємося на борщі. Прекрасний білий і чорний хліб. Все далеко дешевше чим в Москві. Піся обідку йду до великого кіоску і запасаюся на дорогу газетами і журналами.

Другий дзвінок гонить всіх нас назад у вагони. Так не хочеться літти в душі, тісні накурени вагони. На дворі так гарно, весело, сонце гріє.

За Курськом панорама різко змінюється. Наш потяг мчить, оставляючи за собою великі села. Це вже не ті села, що ми проїхали в Орловській губернії. Це вже більші українські села. Ось потяг мчить нас самою серединою села. Хати великі, просторі, виблинені на біло з великими вікнами в шість шиб. Садиби огорожені утопають як в віночках в зелені садках. Ово-чкі гнуть до долу гила. На полях вже сям там починають жати та косити жито. Всюди рух, всюди видно життя. Села тягнуться майже безперервно одно за другим. Широкі дуги біліють від табунів гусей. Як це бачити такої великої скількості гусей і качок, як на Курщині, а саме на просторі між Курськом і Бігородом.

Бігород, повітве містечко на границі Курщини і Харківщини. Тут потяг знову стоїть цілу годину і знову подорожуючи публіка заповнює ресторани вокзалу. Тут споживчі товари дешевші ще чим в Курську. Шклянка чаю тут 3 рублі, а в Москві 15 до 20 рублів. Велика солодка булка 5 рублів, а в Москві о половину менша 15 рублів. Всюди повно овочів, молока. Женщини повинні до потягу печені кури, качки, навіть гуси.

Парені огірки, свіжі! — кричить ждана.

Міліціонер не допускає жінчин з овочами до потягу, але скоро лише він віддається до другого кінця потягу, жінчині, підаростки підбігають до потягу і між ними а подорожуючими починається оживлена торгівля впрот через вікна потягу. Всюди торгуються, довго торгуються, поки прийдуть до згоди.

Третій дзвінок і потяг рушає. Ще пару останков і ми в Харкові. З Бігороду до Харкова година їзди. За Бігородом починаються вже галича-

ки і невисокі горбки. З провад і водоміів дивиться на нас біла глина. І села тут чистенькі, білі, але менше садків. Тут жива вже в повнім розгарі. Жито зжате, або скошене. Дехто жне живаркою, але це рідкість. Люде везуть снопи до дому одним конем з дугю. Дуже з часта попадаються волязи.

Була вже 9 година вечера, як потяг, поминувши довгі ряди вагонів, старих, вибувних із строю локомотивів, підійшов до харківського вокзалу. беру свої валізи і з якоюсь невідомою тривою вихожу з вагону на перон. Мої "дами" аж лехке зігнули, коли побачили, що я забираю свої валізи.

Довгим рядом в потилицю проходимо ми через отворену калитку, де кондуктор відбирає наші білети. Потім йдемо вверх довгим коридором і аходимо у величезну салю вокзалу. Харків має дуже гарну стацію з кількома салями. Але нині вони, виглядають не дуже привітно в виду генерального ремонту. Всюди в салях стоять огорожені утопають як в віночках в зелені садках. Ово-чкі гнуть до долу гила. На полях вже сям там починають жати та косити жито. Всюди рух, всюди видно життя. Села тягнуться майже безперервно одно за другим. Широкі дуги біліють від табунів гусей. Як це бачити такої великої скількості гусей і качок, як на Курщині, а саме на просторі між Курськом і Бігородом.

Бігород, повітве містечко на границі Курщини і Харківщини. Тут потяг знову стоїть цілу годину і знову подорожуючи публіка заповнює ресторани вокзалу. Тут споживчі товари дешевші ще чим в Курську. Шклянка чаю тут 3 рублі, а в Москві 15 до 20 рублів. Велика солодка булка 5 рублів, а в Москві о половину менша 15 рублів. Всюди повно овочів, молока. Женщини повинні до потягу печені кури, качки, навіть гуси.

Парені огірки, свіжі! — кричить ждана. Міліціонер не допускає жінчин з овочами до потягу, але скоро лише він віддається до другого кінця потягу, жінчині, підаростки підбігають до потягу і між ними а подорожуючими починається оживлена торгівля впрот через вікна потягу. Всюди торгуються, довго торгуються, поки прийдуть до згоди. Третій дзвінок і потяг рушає. Ще пару останков і ми в Харкові. З Бігороду до Харкова година їзди. За Бігородом починаються вже галича-

ки і невисокі горбки. З провад і водоміів дивиться на нас біла глина. І села тут чистенькі, білі, але менше садків. Тут жива вже в повнім розгарі. Жито зжате, або скошене. Дехто жне живаркою, але це рідкість. Люде везуть снопи до дому одним конем з дугю. Дуже з часта попадаються волязи.

Була вже 9 година вечера, як потяг, поминувши довгі ряди вагонів, старих, вибувних із строю локомотивів, підійшов до харківського вокзалу. беру свої валізи і з якоюсь невідомою тривою вихожу з вагону на перон. Мої "дами" аж лехке зігнули, коли побачили, що я забираю свої валізи.

Цікаво й мені побачити Раковського, але-ж у мене річі і я таки добре втомлений з дороги. Прошу міліціонера і він мене якимсь коридором провводить до дверей Ш. класи. Власне, це тільки стара назва, бо тепер нема клас.

Вихожу на площу перед вокзалом і питаю першого стрічного, кудюю і як дibrатьсь до Селянського будинку. Він спраляе мене до трамвая, але я здалеку бачу, що там дуже галтно. Підходжу до ізвошика і договорююся з ним за 60 рублів до Сельбудинку.

Пересікаемо площу і звертаемо на Катеринославську уллицю. Праворуч нас великий сирій будинок залізничного управління. Улиця дуже оживлена, освічена, але дуже шик іде помаленьку, ливірючи між гурдами камян. По обох боках насипані кули піску, покотані рови. Перейшли через міст і завернули на право. Ще кілька минут і ми на широкій людній площі. Посередній бульвар, а довкола повно народу, ізвошиків. Тут-же сходиться всі трамвай міста Харкова. Праворуч від нас величезна-довга будівля на ній в горі напис: "Гостиниця Спартак". А просто передомою величавий чотириповерховий в українськ стилу будинок. Це є "Сельбудинок".

Нікого я тут не знаю, на ніяку гостину не очікую, але чому-сь мені здається, що тут я знайду близьких мені людей. Без ніяких адрес і рекомендацій я рішич чомусь конче остановитися в Сельбудинку. Певно сама назва тягнула мене до себе. Розплатився я з ізвошиком, взяв свої валізи і дивлюся на напис будинку, на саму його будову. Хто був його вистателем до революції? Де він тепер? Може це він в Берліні на Курфюрстенда уллиці простягав до мене руку за хлібом. Там повно є тих збувших властителей, нині жебраків, що не уміють, що не здатні власними руками заробити собі на прожиток. І чи сподівався він, що нині на його бушуй величавий камяний будинок пишатиця ця много нам горворча назва: "Селянський будинок".

Я це раз оглянувся довкола, ще раз подивився на напис на сусіднім будинку — "Гостиниця Спартак" — подивився на трамвай, що дзвонили по другій сторні бізнесного бульвару, на перекуки, що стояли довкола з ріжкими савдовими овочами, кавунами, булками і мій зір спинився на великих вікнах нижнього поверху Сельбудинку. Там було написано: "Село-Книга". У ві-

кнах видно було виставлені ріжнородні книжки. Певно довго я стояв, бо на мене звернув увагу стоявший на хіднику чоловік, який підійшов до мене і запитав: — Ви дегось шукаете? Ви не тутешній?

— Ні, — відповів я. — Я нікого не шукаю, я тільки розглядаюся. Як ця площа називається? — Це площа ім. Рози Люксембург.

Я взяв свої валізи і направився до фронтоних дверей "Сельбудинку". Там мене спирали до канцелярії на першім поверху.

— Чи можу я дістати кімнату? — запитав я молодого хлопця, що сидів коло стола. — Можете. Покажіть ваш документ.

Я подав. Глянувши на мій документ, потім на мене, потім знову на мій документ, хлоп-

цями видно було виставлені ріжнородні книжки. Певно довго я стояв, бо на мене звернув увагу стоявший на хіднику чоловік, який підійшов до мене і запитав: — Ви дегось шукаете? Ви не тутешній?

— Ні, — відповів я. — Я нікого не шукаю, я тільки розглядаюся. Як ця площа називається? — Це площа ім. Рози Люксембург.

Я взяв свої валізи і направився до фронтоних дверей "Сельбудинку". Там мене спирали до канцелярії на першім поверху.

— Чи можу я дістати кімнату? — запитав я молодого хлопця, що сидів коло стола. — Можете. Покажіть ваш документ. Я подав. Глянувши на мій документ, потім на мене, потім знову на мій документ, хлоп-

цями видно було виставлені ріжнородні книжки. Певно довго я стояв, бо на мене звернув увагу стоявший на хіднику чоловік, який підійшов до мене і запитав: — Ви дегось шукаете? Ви не тутешній?

— Ні, — відповів я. — Я нікого не шукаю, я тільки розглядаюся. Як ця площа називається? — Це площа ім. Рози Люксембург.

Я взяв свої валізи і направився до фронтоних дверей "Сельбудинку". Там мене спирали до канцелярії на першім поверху.

— Чи можу я дістати кімнату? — запитав я молодого хлопця, що сидів коло стола. — Можете. Покажіть ваш документ.

Я подав. Глянувши на мій документ, потім на мене, потім знову на мій документ, хлоп-

цями видно було виставлені ріжнородні книжки. Певно довго я стояв, бо на мене звернув увагу стоявший на хіднику чоловік, який підійшов до мене і запитав: — Ви дегось шукаете? Ви не тутешній?

— Ні, — відповів я. — Я нікого не шукаю, я тільки розглядаюся. Як ця площа називається? — Це площа ім. Рози Люксембург.

Я взяв свої валізи і направився до фронтоних дверей "Сельбудинку". Там мене спирали до канцелярії на першім поверху.

— Чи можу я дістати кімнату? — запитав я молодого хлопця, що сидів коло стола. — Можете. Покажіть ваш документ. Я подав. Глянувши на мій документ, потім на мене, потім знову на мій документ, хлоп-

цями видно було виставлені ріжнородні книжки. Певно довго я стояв, бо на мене звернув увагу стоявший на хіднику чоловік, який підійшов до мене і запитав: — Ви дегось шукаете? Ви не тутешній?

— Ні, — відповів я. — Я нікого не шукаю, я тільки розглядаюся. Як ця площа називається? — Це площа ім. Рози Люксембург.

Я взяв свої валізи і направився до фронтоних дверей "Сельбудинку". Там мене спирали до канцелярії на першім поверху.

— Чи можу я дістати кімнату? — запитав я молодого хлопця, що сидів коло стола. — Можете. Покажіть ваш документ.

Я подав. Глянувши на мій документ, потім на мене, потім знову на мій документ, хлоп-

цями видно було виставлені ріжнородні книжки. Певно довго я стояв, бо на мене звернув увагу стоявший на хіднику чоловік, який підійшов до мене і запитав: — Ви дегось шукаете? Ви не тутешній?

— Ні, — відповів я. — Я нікого не шукаю, я тільки розглядаюся. Як ця площа називається? — Це площа ім. Рози Люксембург.

Я взяв свої валізи і направився до фронтоних дверей "Сельбудинку". Там мене спирали до канцелярії на першім поверху.

— Чи можу я дістати кімнату? — запитав я молодого хлопця, що сидів коло стола. — Можете. Покажіть ваш документ. Я подав. Глянувши на мій документ, потім на мене, потім знову на мій документ, хлоп-

цями видно було виставлені ріжнородні книжки. Певно довго я стояв, бо на мене звернув увагу стоявший на хіднику чоловік, який підійшов до мене і запитав: — Ви дегось шукаете? Ви не тутешній?

— Ні, — відповів я. — Я нікого не шукаю, я тільки розглядаюся. Як ця площа називається? — Це площа ім. Рози Люксембург.

Я взяв свої валізи і направився до фронтоних дверей "Сельбудинку". Там мене спирали до канцелярії на першім поверху.

— Чи можу я дістати кімнату? — запитав я молодого хлопця, що сидів коло стола. — Можете. Покажіть ваш документ.

Я подав. Глянувши на мій документ, потім на мене, потім знову на мій документ, хлоп-

цями видно було виставлені ріжнородні книжки. Певно довго я стояв, бо на мене звернув увагу стоявший на хіднику чоловік, який підійшов до мене і запитав: — Ви дегось шукаете? Ви не тутешній?

— Ні, — відповів я. — Я нікого не шукаю, я тільки розглядаюся. Як ця площа називається? — Це площа ім. Рози Люксембург.

Я взяв свої валізи і направився до фронтоних дверей "Сельбудинку". Там мене спирали до канцелярії на першім поверху.

— Чи можу я дістати кімнату? — запитав я молодого хлопця, що сидів коло стола. — Можете. Покажіть ваш документ. Я подав. Глянувши на мій документ, потім на мене, потім знову на мій документ, хлоп-

КОМУНІКАТ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ФРАКЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПОСОЛЬСЬКОГО КЛЮБУ.

Відрізани від матернього світовим реакційним імперіалізмом, українські селянські й робітничі маси українських земель Волині, Холмщини, Полісся й Підляшши, вірні своїм революційним традиціям, з неослабленою енергією далше продовжували боротьбу за свої класові й національні ідеали, згуртувавшись у соціалістичні гуртки У.С.Р., У.С.Д.Р.П., У.С.Д.П.

Наслідком тої свідомості своїх інтересів класових і національних українські трудові маси відержали смертельний бій польської імперіалістичної реакції, даний нею українським селянам і робітникам підчас виборів до Польського Союму та Сенату в листопаді 1922 року.

Українське селянство та робітництво наших земель вишло переможцем в цій завзятой боротьбі, виславши до союму своїх представників, делегатів окремих соціалістичних груп.

Такі умови боротьби з реакційною навалою з одного боку та брак реальних підстав до ідейного розходження з другою, настирливо диктували усім українським дійсно соціалістичним елементам konieczність створення єдиного українського пролетарського селянського соціалістичного фронту в першу чергу на землях Волині, Холмщини, Полісся й Підляшши, а вітак зєднання усього українського соціалістичного руху на всіх землях під Польщею, себто і Галичині.

Українські соціалістичні партії ріжних партійних груп, обєднались 23 травня 1923 року в окрему соціалістичну фракцію в Українській Парляментарній Репрезентації Польського Союму в наслідок ріжнородних і всебічних нарад з представниками усіх існуючих партій, ідучи на зустріч життєвій потребі активних соціалістичних сил наших земель, дня 17 листопада 1923 року скликали нараду в Луцьку з представників усіх існуючих на землях Волині, Холмщини, Полісся й Підляшши українських соціалістичних груп.

На цій нараді прийняті слідуєчі резолюції: 1. Учасники наради декларативно виходять з дотепер існуючих соціалістичних партій і приймають програму Української Соціал Демократичної Партії (У.С.Д.П.)

2. Учасники наради утворюють обласну організацію Української Соціал Демократичної Партії (У.С.Д.П.) Волині, Холмщини, Полісся й Підляшши з місцем осідку в Луцьку на Волині.

3. До Головної Ради й Екзекутиву в Львові делегується шість членів Управи Обласної Організації (Екзекутиви).

4. Обирається Рада Обласної Організації з 18 членів і екзекутив з 7 членів.

В той спосіб самостійне існування усіх дотепер існуючих на наших землях українських соціалістичних груп і гуртків припинено і вони зліковані як окремі організації.

З того ж дня увесь український соціалістичний рух злитий в одну Соціал-Демократичну Партію лучно з партією У.С.Д.П. Східної Галичини.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ЗАКОРДОННИХ ВИДАВНИЦТВ.

Український Науковий Інститут Книгознавства має своїм завданням дослідження та вивчення книгознавства взагалі і зокрема й головним чином студійовання книгознавства українського в широкому розумінні цього слова, себто всього, що друкується на території України а також всього, що друкується на українській мові поза межами України та про Україну, незалежно від мови друку.

Інститут має досить велику бібліотеку українського друку на території України за 1917—1923 рр., відповідну картотеку на фонди: книжковий, періодичних видань та плакатно-афішний, організує бібліотеку по книгознавству та бібліотеку українського друку поза межами України та про Україну при відділі "Україніка" і закладає енциклопедію документів по зразку подібної ж енциклопедії міжнародного Бібліографічного Інституту. Всі колекції Інституту приступні для користування всіх, хто цікавиться питаннями книгознавства та української культури. Для того, щоб колекції Інституту дійсно відповідали своїому завданню — бути го-

товариші! відновляйте передплату на "УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"!

НОВІ КНИЖКИ! -- НОВІ КНИЖКИ!

Товариші! Памятайте, що в свідомості наша сила, а свідомість здобувається з книжок. Кождий робітник повинен збільшити свою бібліотеку і свідомість слідуєчим новими книжками:

- ЩО ТАКЕ ВСЕСВІТНИЙ СОЮЗ РОБІТНИКІВ — обнимає 80 сторін друку, ціна лише 20 ц.
ПОРЯДНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ — написав О. Снявський; 110 сторін друку, ціна 35 ц.
ЧЕРВОНА ЗОРЯ (утопія) — написав А. Богданов; 150 сторін друку, ціна 25 ц.

Замовлення разом з грішми слати до: UKRAINIAN LABOR NEWS, Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man.

М. ІРЧАН. ЗА ОКЕАН. (ПОДОРОЖНІ ВРАЖІННЯ.)

(Продовження.) 24. жовтня 1923 року.

Знову любимося гарною погодою. За добу віхали 354 мілі. Нетерпеливі ми дуже, бо завтра — завтра пропаде наша нудьга, що так дуже вілася в кров і кість за час подорожі через океан. Завтра ми побачимо землю, і не тільки побачимо, а таки вяснеємо.

По правді, страшенно остогидла плавба, хоч вигоди великі. Але не можемо їсти, бо смаку не маємо, і голова вічно тяжка і очі наші не мають на чому спочити. Куди не глянеш — безкрай-грязні води. Хочби справді якийсь зайчик пробіг, як Іван казав. Завтра ми побачимо, але небагато я подорожував морем, вестакі подібні подорожі не належать доприємности. Я люблю нові — все свіжі вражіння, а тут — нудна однаковість.

Мимоволі згадуємо з Іваном першу подорож Коаломба до Америки. З того часу поминуло тільки 431 літ, а які величезні зміни. Шанім місяцями Іхав впертий Христофор Коаломб на протист-вітральних кораблях, доки побачив не-

дому землю, а ось ми, цутико неповних 8 днів, прибудемо до той землі, хоч не на те саме місце. А що буде за других 431 літ?

Фантазуємо з Іваном і стрідемо. Не треба аж так довго гадати, а можливо, що й ми самі будемо ще свідками аеро-кораблів, які перевозитимуть не лиш водою, але в потребі й воздухом, себто літаючі кораблі. Технічна культура, якої матірю є без сумніву Америка, величезними скоками йде вперед і на цілі сотні літ перегнає духову культуру. Неспокійна людська думка блискавкою летить вперед і дає все більш і більш здобутки для людства. Життя машинізується, удосконалюється а людська нуджа все ширше розростається. Але коли людська думка винайде лік на вселюдську кривду, тоді не буде гірших салів бідних, нещасних покряджених, поневдлених? Коли люде будуть а у д а м и, а не мішними звірами і дрібними мухами? А всі ми родилися на світ однакові і всі ми вмираємо одною смертю. Тільки в цих двох випадках немає ріжниць між бідним і багатим, між

наслідником і поневоленім. Га! Дійшов сьогоднішній світ до того, що оці слова, сказані в обороні прав людини, стали страшними і зневажливими. Хоч, як каже П. Тичина:

...ліба то є жертва, куди зір зєра їсть? Проти прав природи безсильний найхитріший і найпідлийший ум. Віки покарбують людство так, що воно таки приїде в природне русло. Бо так не може бути. Люде — мусять бути людьми і не ділитися на пастухів та отару овець. І вони доростуть до цього. В своїх поколіннях дійдуть вони в щєстья. Не ми, а ті — що перед нами, імя яким — цєнароджені ми.

Вечером прощальний концерт. Іван найшов собі роботу. Майже цілий день "крутились між групою словацьких емігрантів і намовляе їх вступити теж на концерті з словацькими народними піснями. Треба знати, що Словаки мають дуже гарні пісні, що в дечому пригадують нашу українську, хоч звичайно не вміють співати їх, як салі. По довгих переговорах словацькі парубки погоджуються, хоч кількох Мадарів "бунтують" і відраджують. Все-ж таки Іван побіди. Вправді концертний комітет, зложений з Німців, поставив

Словаків на останню точку, але це дуринці. Нехай неправні Німці бавляться в шовінізм.

По полудні жінки і діти мали знов велику втіху, бо побачили новий табун морських свиней, що гнався за кораблем, але теж по полудні звійвся вітер, захмарилося, потемніло. Ще сумнішє стало. Сидіти на палубі неможливо, а цілий корабель переміняється знову в розгидану колюску. По годиннику пізнаємо, що до вечера ще далеко, а на дворі темніє. Нараз — нараз далеко на овиді виринеає чорна точка, потім зближається до нас. Згодом "наш" "Pittsburgh" минає в недалекій віддалі вітрильну лодку. Ми з дива не можемо вийти, бо лодка своєю мертвотою пригадує нам щось загадочне, страшне. На ній видно ані живої душі і щому мабуть вся наша загадочність. Мені мимоволі пригадують описи лодок морських піратів, які читав я в дитячих літах і — сміюся сам з себе. Корабельна служба пояснює нам, що це рибальська лодка, мабуть, з якихсь малих островів. А довгий Іван, який боїться моря навіть на великому "Pittsburgh"-у, че може надивуватися, як така невелика вітрильна лодка пускається на повільний океан?

Прощальний концерт — дуже латаний. Провід захватили Німці. Іх представник виголося навіть підлябну промову англійській корабельній компанії за добру їзду на "Pittsburgh"-у. Співав декілька разів німецький мішаний хор, були деклямації, солі. Розуміється, все біде, дуже тендітне. Англійці брали теж участь, переважно молодь, але і в них вийшло таке-ж, як в Німцях. Останньою точкою були народні словацькі пісні. Добрий гурт парубків дав волю своїм горлам і заглушив своїм голосям навіть гуляк корабельної машини. Попрավді, це найкраща точка концерту.

Окрім цього, батькові новонароджені дитини, який дали імя "Pittsburgh", корабельна адміністрація передала зложєні подорожники грішні і деякі подарунки. Серед гучних оплесків шасливий батько (сербський робітник) прийняв все і подякував.

Ми вийшли на палубу. Дивний Океан затих і ніби на прощання, залунавла прекрасна місячна ніч. Просто фантазія, а не дійсність. Ах, як хочеться описати цю чарівну ніч і не має слів. Повний місяць вилітає на чистий небозвід і ясно-ясно сріблить нашу дорожку. Ми годинами простояемо на задній палубі і не хочеться йти спати, хоч холодно. Це-ж

наша остання ніч на океані. Мені видається, що це не природна краса, а казка чарівна-гарна казка. Мабуть немає нічого кращого над таку ніч. Яка шкода, що я немаю змоги змалювати її велич і красу...

25. жовтня 1923 року.

Мабуть аж сьогодні корабель жєне за всі рази. Він гнівно ріже неспокойні хвилі і вода біля його чорних стін бузєрється, злитєся і піниться, але згодом лагідніє і мережить прєкрасну-хвилеву мозаїку з ясно-блакитних, зеленіх і сніжно-білих водних квадратиків. Занервувався не тільки корабель, але й ми всі. Пакуємося, бігаємо, говоримо, респитуємо. Аж після обідку, приблизно в 2-ій годині, будемо в Канаді. А мені просто нехочеться вірити. Невже це правда, що за кілька годин я вступлю на далеку, невідому землю другої частини світа?

Всі подорожні на палубі. День погідний соняшний, а наші очі тяжко виглядають землі. Іван, як би стояв на грані. Його першим словом, як розбудився ранком, було:

— А чи є вже птахи? Він страшенно любить птахів, бо вони для нього заперують, що близько землі.

Однак вже й полудне близько, а птахи як нема, так нема.

Після обідку Іван зрадів. Цілі зграї білих мєв летять вже за "нашим" кораблем. Вже й час від часу в далєчій появляються невеликі кораблі.

Адміністрація корабля передає нам потрібні для контролю в порті картки, і ми вносимо свої пакуки на палубу.

Нараз крик. Радісний, щирий. — Земля! Земля! Я мигом кидаюся на протилежний бік і дивлюся. Нєначє туман, бо тільки довга-сіра смуга перед нами.

— Канада! Канада! Галіфакс! Так багато радости в цих словах. Всі діти землі і радіємо на вид її. Море так страшно вимучило нас. Остогидло. Довго ще сіра смуга не зарисовується, аж потім ми починаємо розріжжувати лісисті та жовтоскалісті береги.

Зближаємося повільно, а хочеться швидче-швидче. Притягає земля. Ось вже краше видно. Ось вже розріжжємо хатки, а ось там, нечачє в глибині закурили комини довгиданого Галіфаксу.

Хтось з боку тихо прошепотів по німецьки: — Слава тобі господи... (Далі буде.) Товаришу! Не забувай відновити передплату на "Українські Робі

